

Aan

De minister van Financiën, Economische Zaken en Cultuur

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Contactpersoon

Cluster Aruba

Datum

3 juni 2020

Ons kenmerk

Cft 202000071

Pagina

1/5

Onderwerp

Reactie op de eerste uitvoeringsrapportage 2020 Aruba

Telefoonnummer

+5999 4619081

E-mail

info@cft.cw

Uw kenmerk

Bijlage

-

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Geachte mevrouw Ruiz-Maduro,

Het College Aruba financieel toezicht (CAft) heeft op 20 mei jl. de eerste uitvoeringsrapportage (UR) 2020 ontvangen. Conform artikel 17 lid 1 van de Landsverordening Aruba tijdelijk financieel toezicht (LAft) ontvangt het CAft de UR uiterlijk zes weken na afloop van elk kwartaal. De UR over het eerste kwartaal had uiterlijk 14 mei ingediend moeten worden en is dus met een vertraging ingediend. Het CAft begrijpt dat de aandacht en menskracht die de Covid-19 crisis opeist hierbij een rol speelt. Zoals gebruikelijk is deze brief tevens in afschrift verstuurd aan de minister-president en aan de voorzitter van de Staten.

In reactie op de (wereldwijde) Covid-19 crisis heeft Aruba op 15 maart jl. ingrijpende maatregelen moeten nemen waaronder de sluiting van het luchtruim. Deze maatregelen hebben grote financieel-economische gevolgen voor het land. De impact hiervan op het begrotingsresultaat van het eerste kwartaal is nog beperkt en zal vanaf het tweede kwartaal zichtbaar worden.

Toetsingskader

Als toetsingskader gelden de LAft en het protocol, met dien verstande dat de Rijksministerraad (RMR) op 27 maart jl.¹ op basis van artikel 23 lid 1 van de LAft heeft ingestemd met een afwijking van de van toepassing zijnde norm voor het financieringssaldo zoals vervat in artikel 14 lid 2 van de LAft en het protocol. Over de mate waarin van deze norm, en mogelijk andere normen uit de LAft en het protocol, kan worden afgeweken is op 9 april jl.² bepaald dat hierover op 3 juli a.s. door de RMR zal worden besloten op basis van advisering door het CAft. Tegen deze achtergrond is de nu voorliggende UR beoordeeld.

¹ Kenmerk: 2020-0000167044

² Kenmerk: 2020-0000188627

Oordeel

Het Cft constateert dat de kwaliteit van de UR moet worden verbeterd. Het CAft heeft eerder aangegeven dat een UR aan informatiewaarde wint door meer verklarende toelichtingen op te nemen bij de ontwikkelingen en bij de afwijkingen van de begrotingsramingen. Hier is in onvoldoende mate opvolging aan gegeven. Het CAft verzoekt u om bij de UR over het tweede kwartaal een verbeteringsrapport te maken door meer kwalitatieve toelichting bij de afwijkingen in de begroting.

Op basis van de eerste UR van 2020 constateert het CAft dat de realisatie van het land in het eerste kwartaal van 2020 grotendeels in lijn is met het seizoenspatroon van voorgaande jaren. Het financieringssaldo van het land (gewone dienst en kapitaaldienst) komt uit op een tekort van AWG 2,9 miljoen. Het saldo op de gewone dienst komt uit op een tekort van AWG 9 miljoen en het saldo van de kapitaaldienst komt uit op een overschot van AWG 6 miljoen. Het financieringstekort in het eerste kwartaal is met name het gevolg van de keuze van Aruba om diverse opbrengstverhogende maatregelen uit de ontwerpbegroting niet op te nemen in de vastgestelde begroting 2020. Hierop heeft het CAft gereageerd in zijn advies bij de vastgestelde begroting 2020 en heeft Aruba gevraagd te bezien welke maatregelen uit de fiscale hervorming wel doorgang kunnen vinden.³ De effecten van de Covid-19 crisis zijn beperkt zichtbaar in de voorliggende UR, omdat de sluiting van de grens medio maart van kracht werd. Op basis van de maandrapportages, de begrotingswijziging (BW) en de tweede UR, zal het CAft in de komende periode meer inzicht krijgen in de effecten van de crisis op de begroting van het land.

Op basis van de realisatie van de personeelslasten in het eerste kwartaal, is de verwachting van het CAft dat aan de personeelslastennorm van maximaal AWG 476 miljoen in 2020 voldaan kan worden. Uit de UR blijkt echter nog onvoldoende op welke manier er gestuurd wordt met de instrumenten uit het Beleidsplan Verlaging Personeelslasten (BVP). Mede in dit kader vraagt het CAft wederom uw aandacht voor een verbetering van de informatiewaarde van de monitoring BVP.

Naar het oordeel van het CAft is op een aantal onderwerpen waarvoor het CAft eerder aandacht heeft gevraagd te weinig voortgang geboekt. Zo zijn de jaarrekeningen over de jaren 2016, 2017 en 2018 nog niet vastgesteld, is onvoldoende duidelijk wat de voortgang is bij de nulmeting op de controleerbaarheid van de jaarrekening en is onvoldoende zicht op de werkzaamheden die de Stichting Overheid Accountantsbureau (SOAB) verricht om te komen tot een controleverklaring over het jaar 2020. Het CAft begrijpt dat de Covid-19 crisis veel aandacht opeist van uw organisatie, maar benadrukt dat het van belang is om desondanks te blijven inzetten op maatregelen die bijdragen aan duurzame overheidsfinanciën. Lopende verbetertrajecten, onder meer bij het financieel beheer, dienen dan ook te worden voortgezet. Positief is dat Aruba heeft voorgesteld een technische sessie te plannen over de voortgang van de nulmeting en de werkzaamheden van SOAB. Het is van belang deze sessie zo spoedig mogelijk te laten plaatsvinden.

³ Kenmerk: Cft 202000053

Toelichting

Baten

De gerealiseerde baten komen in het eerste kwartaal uit op AWG 310 miljoen, gelijk aan 35 procent van de vastgestelde begroting voor heel 2020. Dit is AWG 6 miljoen lager dan in het eerste kwartaal van 2019. De directe belastingen over het eerste kwartaal zijn AWG 12 miljoen hoger dan het eerste kwartaal van vorig jaar. Dit wordt veroorzaakt door meevallers bij de overdrachtsbelasting en de dividendbelasting. De hogere dividendbelasting is het gevolg van de verlenging van de tariefsverlaging van 25 procent naar 10 procent, die voor de korte termijn zorgt voor extra dividenduitkeringen. De winstbelasting laat een tegenvaller zien van AWG 5 miljoen als gevolg van uitstel van betaling dat is verleend in het kader van het fiscaal noodplan 2020. De indirecte belastingen laten een geringe lagere realisatie zien van AWG 5 miljoen. Dit wordt met name veroorzaakt door lagere baten uit invoerrechten als gevolg van de Covid-19 crisis.

Lasten

De realisatie van de lasten bedraagt AWG 319 miljoen. Dit is AWG 4 miljoen hoger dan in het eerste kwartaal 2019, en gelijk aan 15 procent van de vastgestelde begroting voor heel 2020.

In onderstaande tabel worden de begroting en de realisatie in het eerste kwartaal 2019 en 2020 met elkaar vergeleken.

x miljoen AWG	Realisatie 1 ^e UR 2020	Realisatie 1 ^e UR 2019	Begroting 2020	Vershil 1 ^e UR 2020 t.o.v. 1 ^e UR 2019
Lasten	319	315	2.152	-4
Baten	310	316	885	-6
Saldo	-9	1	1.267	-10

Tabel 1 Realisatie baten en lasten gewone dienst 1^e kwartaal 2020

Personeelslasten

Vanaf 2020 vormen de personeelslasten van het Interim Begrotingsfonds Sociaal Crisisplan (IBSCP) onderdeel van de personeelslastennorm van AWG 476 miljoen.⁴ De totale personeelslasten komen in het eerste kwartaal uit op AWG 114 miljoen, hetgeen gelijk is aan 24 procent van de begrote personeelslasten voor heel 2020. Extrapolatie van de personeelslasten naar heel 2020 duidt erop dat de personeelslastennorm eind 2020 behaald kan worden. Het CAft acht de toelichting van de UR over het BVP echter ontoereikend, nu niet duidelijk is in hoeverre er actief wordt gestuurd op de maatregelen. Het CAft verzoekt Aruba om een betere onderbouwing van de uitvoering van de maatregelen.

Kapitaaldienst

De kapitaaldienst noteert een positief resultaat van AWG 6 miljoen. De ontvangsten bedragen AWG 9 miljoen, grotendeels vrijgekomen afschrijvingen. De uitgaven van AWG 3 miljoen bestaan voornamelijk uit verstrekte studieleningen.

⁴ Kenmerk 2019-0000629645

Er is AWG 40 miljoen begroot voor investeringen in 2020, waarvan de realisatie in het eerste kwartaal nog nihil is. Het CAft heeft in zijn reactie bij de vastgestelde begroting 2020 Aruba verzocht om bij de begrotingswijziging de investeringen te voorzien van een solide onderbouwing.

Financieringsbehoefte en schuldontwikkeling

In de begroting 2020 is een financieringsbehoefte opgenomen van AWG 1.647 miljoen. Dit bedrag bestaat uit het begrote tekort van het land van AWG 1.285 miljoen en herfinanciering van aflopende leningen van AWG 362 miljoen. Aruba heeft instemming van de Rijksministerraad verkregen om de aflopende leningen en de rentebetalingen van in totaal AWG 583 miljoen te financieren met buitenlandse leningen. De eerste UR laat zien dat AWG 100 miljoen aan langlopende leningen is afgelost en AWG 64 miljoen aan rentebetalingen is verricht. Voor de financiering is een binnenlandse langlopende lening aangegaan van AWG 61 miljoen. Het overige bedrag van AWG 103 miljoen is gefinancierd met liquide middelen, inclusief het surplus van het eerste kwartaal en eigen middelen. De totale schuldstand aan het einde van het eerste kwartaal bedraagt AWG 4.311 miljoen (exclusief 1^e tranche liquiditeitssteun).

Financieel beheer

Aruba heeft een steeds groter wordende achterstand in het proces van het vaststellen van de jaarrekeningen. De behandeling van de jaarrekeningen 2017 en 2018 in de Staten heeft nog niet plaatsgevonden en de besluitvorming over de jaarrekening 2016 is aangehouden. Hiermee voldoet Aruba niet aan artikel 17 van de LAft en evenmin aan de Comptabiliteitsverordening 1989. Ook voor 2019 verloopt de verantwoordingscyclus niet naar behoren, nu Aruba heeft aangegeven dat de oplevering van de jaarrekening 2019 vertraging zal oplopen. In lijn met de brief van 22 januari jl.⁵ verzoekt het CAft u met grote nadruk te doen wat mogelijk is om te bereiken dat de jaarrekeningen over de jaren 2016, 2017 en 2018 spoedig worden vastgesteld en dat de verantwoordingscyclus 2019 geen verdere vertraging oploopt.

Mocht u behoefte hebben aan een toelichting op dit schrijven dan is het CAft graag bereid die te geven.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College Aruba financieel toezicht

Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

⁵ Kenmerk: Cft 202000006

Kenmerk
Cft 202000071
Blad
5/5

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De minister-president van Aruba
De directeur van de Directie Financiën van Aruba
De Staten van Aruba